

Vegrad jim dolguje dve plači in pol

Primer Vegrada – sramota za Slovenijo

Med stavko v Vegradu smo obiskali delavce na gradbišču v Betnavi v Mariboru. Našli smo jih za mizo v zabojniku, v katerem se preoblačijo. Človek bi pričakoval, da bo na stavki naletel na ogorčene in razkačene delavce, tukaj pa so bili videti žalostni in potrti.

Po tem, ko smo se eden drugemu predstavili, so me zaprosili, da njihovih imen v javnosti ne omenjam. »Vsi v tem kontejnerju smo tujci. Če nas boste omenili, bomo izgubili delo. Potem bomo še težje prišli do denarja, ki smo si ga v Vegradu že zaslužili,« je dejal eden, drugi pa so mu pritrjevali. »Tudi fotoaparati ste prinesli s seboj zaman, saj naših fotografij ne smete objaviti. Morate nas razumeti, da se ne pustimo fotografirati - strah nas je za službo. To je žalostno, vendar je ta trenutek naš položaj v vaši državi pač takšen.«

»Izgubljam upanje v dobro in pravično rešitev za nas,« je dejal drugi. »Podjetje nam vsem v tem kontejnerju dolguje dve plači in pol: polovico junijske, julijske in avgustovske. Poleg tega nam dolguje še pol lanskega regresa in celoten regres za letos.«

»Še huje je, da nam je doslej Vegrad na plačilnih listah prikazoval odtegljaje za kredite, vendar jih ni nakazoval bankam. Koliko časa nas Vegrad tako goljufa, dejansko niti ne vemo. Sedaj smo začeli dobivati opomine od bank. Grozijo nam s tožbami,« se je hudoval tretji.

»Tudi prispevkov za nas podjetje ni plačevalo. Za koliko mesecev, ne vemo. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje si plačujemo sami,« je dejal četrti.

»Jaz nimam denarja niti za to,« je dejal eden med njimi.

»Kaj pa boš naredil, če zboliš?« so ga začeli spraševati.

»Ne bom zbolel, če bom, pa ne bom šel v bolnišnico,« je odvrnil. Izjavi, da ne bo zbolel, so se vsi zasmeli.

»To ni za se smejat, to je za se zjokat. Poglejte, to je vse, kar imam,« je dejal in izvlekel roko iz žepa. V njej je bil samo rumen drobiž brez srebrnih evrskih ko-

Foto T. K.

Tudi gradbišče Vegrada v Betnavi v Mariboru je na začetku tedna samevalo, saj so delavci stavkali za že zaslužene plače.

vancev. Nato je izvlekel še položnico za plačilo dveh evrov za telefon. »Tudi za telefon nimam več, zato mi ga bodo danes odklopili, če ne dobimo plač.«

»Živimo pri zasebnikih, ki jim Vegrad dolguje najemnino, zato nam pretijo, da bomo morali na cesto,« se je v pogovor vključil eden od delavcev.

»Tudi prevozov na delo in z dela nimamo več organiziranih. Sedaj hodim na delo in nazaj pet kilometrov peš,« je dejal drugi. »Od začetka junija do danes smo dobili samo 300 evrov.«

»Kako ste lahko s tem preživeli?« nas je zanimalo.

»Ni problem v tem, kako sem preživel jaz!« je vzkliknil delavec iz Bosne in Hercegovine. »Vprašajte, kako so v Bosni preživeli moja žena in dva sinova. Včasih pojem na dan samo toplo malico, ki jo dobimo v podjetju, pa še ta ni prav obilna. Ob tem pa ves čas, odkar je Vegrad v težavah, prizadevno delamo.«

»Mnogi si za to, da preživijo, denar sposojajo. V Slovenijo smo prišli zato, ker smo mislili, da bo potem, ko je vstopila v Evropsko unijo, postala majhna Švica. Znašli pa smo se v Pakistanu. Tukaj nimate

pravne države. Brezhibno deluje samo takrat, ko mora od človeka kaj izterjati. Popolnoma pa odpove, ko mora zavarovati pravice delavcev in preprečiti, da bi jih goljufali.«

»Znašli smo se v nemogočem položaju. V Slovenijo smo prišli, da bi zaslužili zase in za svoje družine, sedaj pa smo pred tem, da se bomo morali vrniti domov z dolgovi, ki jih bodo banke in drugi od nas začeli sodno izterjevati. Tega nas je najbolj strah.«

»Če bom moral zaradi dolgov, ki jih je na moje ime naredil Vegrad, v zapor, se to za nekatere ne bo dobro končalo,« je zarobantil eden od sogovornikov. »V tej vaši državi ni pravice za delavce, še manj pa jih je za tujce!«

»Menda vaša država spoštuje zakone, ki veljajo za prevoz živine preko Slovenije. Prevozniki morajo zagotoviti živini osnovne pogoje za življenje, med katere sodi tudi zagotavljanje hrane. Zakaj tudi nam ne zagotovijo vsaj takšnih pogojev? Ali se bomo morali obrniti na veterinarsko inšpekcijo?«

»Jaz bi se že lahko, saj jem samo še koruzo, ki je na srečo še na poljih. Kaj pa, ko je ne bo več?«

»Potem pa bomo tudi za tvojo družino zbirali denar. Enkrat smo za družino sodelavca, ki je umrl, že pobirali prostovoljne prispevke, ki pa jih Vegrad nato ni nakazal prizadetim. Ali si sploh lahko predstavljate takšno izprijenost?«

»Če tokrat ne dobimo plač, zares ne vem, kako bomo preživeli, saj si denarja ne moremo več nikjer sposoditi. Kjerkoli rečeš, da si iz Vegrada, ti obrnejo hrbet.«

»Tokrat mora sindikati vztrajati do konca. Naše podjetje ima zagotovo denar, saj smo v preteklosti ustvarjali lepe dobičke. Če ga ne bi imelo, bi lastniki podjetje dali v stečaj, sedaj pa se borijo za prisilno poravnavo. Denar torej je, samo za delavce jim ga je škoda. Zato se izgovarjajo enkrat na naročnike, drugič na banko in tako naprej do neskončnosti. Temu moramo delavci narediti konec in vztrajati do izpolnitve stavkovnih zahtev.«

Tomaž Kšela

Stavka v Vegradu in pred poslovno stavbo Vegrada

Plače ali stečaj

V Vegradu, ki je od začetka septembra v postopku prisilne poravnave, se je na začetku tedna začela stavka. Stavkovni odbor jo je napovedal, ker nova uprava ni izpolnila obljub sedaj že bivše generalne direktorice Hilde Tovšak. Uprava se je najprej izgovarjala na banko, češ da je blokirala račun. Ko je banka po sodnem nalogu sredstva vendarle sprostila, pa jih je uprava Vegrada v veliki meri potrošila za plačilo drugih obveznosti.

Čeprav je stavka potekala na delovnih mestih na gradbiščih po vsej Sloveniji, se je okoli dvesto delavcev spontano zbralo pred poslovno zgradbo Vegrada v Velenju. Ogorčene delavce je poskušal nagovoriti predsednik stavkovnega odbora Samo

Mastnak, vendar so ga izžvižgali ter terjali njegov odstop, češ da se je preveč zlizal z bivšo upravo. Zato pa so pozorno prisluhnili začasnemu sekretarju območne organizacije ZSSS v Velenju **Srečku Čaterju**. Stavkajoči so izvolili tudi desetčlansko delegacijo, ki se je skupaj s predstavniki stavkovnega odbora pogajala z upravo. Njen predsednik **Boris Medved** je delavcem obljubil izplačilo 240 evrov avgustovske plače še istega dne, drugi del avgustovske plače pa do konca tega tedna.

V ponedeljek popoldne so se sestali tudi člani izvršnega odbora podružnice SDGD in izrazili zaupnico Mastnaku. Predlagali so mu, naj ne odstopi, saj bi v javnosti nastal vtis, da je sindikat največji krivec za nepravilnosti, ki jih je zakrivila bivša uprava. Hkrati so potrdili že prej sprejeti sklep, da bodo 1. oktobra začeli postopke za izvolitev novega vodstva podružnice.

V torek se je pred upravno zgradbo Vegrada zbralo še kakšnih sto delavcev več, saj so se Velenjčanom pridružili še delavci iz gradbišč v Kamniku in Ljubljani. Denar za njihov prevoz so zbrali stavkajoči delavci iz Velenja sami (vsak je prispeval od dva do pet evrov). Vsi so bili ogorčeni, ker predsednik uprave ni izpolnil svoje obljube, saj so 240 evrov prejeli samo nekateri, drugi pa znatno manj ali nič. Novi upravi so očitali, da nadaljuje prakso stare, ki je delavce pri izplačilu plač diskriminirala. Nekateri niso dobili še niti marčevske plače. Svoje ogorčenje so delavci pospremili s skandiranjem: »Lopovi, lažete, zahtevamo plače ali stečaj!«

Zbrane je večkrat nagovoril Čater. Zahvalil se jim je za dostojanstveno držo, tiste delavce Vegrada, ki so še delali (v Vemontu, v TEŠ-u in še na nekaterih gradbiščih) pa je pozval, naj se pridružijo stavkajočim,

Foto T. K.

Delavci, ki jih je v Vegradu sedaj samo še nekaj več kot tisoč, zlasti tujcev iz Bosne in Hercegovine brez stalnega dovoljenja za delo, so na začetku zahtevali izplačilo avgustovskih plač.

saj je moč delavcev samo v njihovi enotnosti. Zaradi tega, ker je uprava izigrala delavce, so po Čaterjevih besedah zaostriili stavkovne zahteve: začeli so terjati izplačilo vseh neizplačanih plač ali stečaj.

Čater se je za korektno opravljanje svojih dolžnosti zahvalil tudi policistom, ki so varovali stavko ter na ta način preprečili delovanje morebitnim provokatorjem.

Stavkajoče je doslej večkrat obiskal tudi sekretar SDGD Slovenije **Oskar Komac**, ki jih je informiral o njihovih pravicah, pripeljal pa jim je tudi sendviče, medtem ko jim je župan Velenja **Srečko Meh** poslal platenke z vodo. Meh je kot moderator sodeloval tudi na pogajanjih delavskih predstavnikov z upravo.

Po pogovoru s Čaterjem in Komacem je več kot sto

delavcev zaprosilo za pristopne izjave ter se včlanilo v sindikat SDGD. Člani tega sindikata so podpisali tudi izjave s katerimi so sindikat pooblastili za zastopanje v postopku prisilne poravnave.

Ob zaključku naše redakcije stavki v Vegradu še ni bilo videti konca. Predsednik uprave je delavcem sicer obljubil izplačilo drugega dela avgustovskih plač do konca tedna, vendar mu ne zaupajo več. Poleg tega so stavkajoči zaostriili stavkovne zahteve, na kar se uprava še ni odzvala. Tako se bodo delavci namesto na gradbiščih pri opravljanju nujnih del, na katera čakajo naročniki in kupci (denimo stanovanj v Celovških dvorih), očitno še naprej zbirali pred upravno zgradbo. Vse kaže, da jih bo iz dneva v dan več.

Tomaž Kšela